

Wederopbouw — voor wie?

De voorstanders van de geleide economie proberen ons wijs te maken, dat de planmatige regeling van de productie en distributie door de staat het socialisme zal brengen. Reeds vaak zijn we daarop ingegaan en hebben aangetoond, dat dit niets dan grof bedrog is. Het is trouwens ook niet moeilijk om te zien, dat de staat onder de geleide economie niets anders doet, dan de kapitalistische uitbuiting planmatig regelen. Immers, wat ons de praktijk van deze leiding der productie en distributie te zien geeft is overduidelijk. Als nummer één, staat bij alle plannen de opbouw van een sterk leger, dat moet worden gebruikt om het Nederlandse kapitaalbezit in Indonesië te beschermen, of te heroveren en ook om aan de opgelegde verplichtingen te voldoen, als Nederland straks zijn bijdrage zou moeten leveren in de aanstaande machtsstrijd om de beheersing van de wereld. Dat zijn kapitaalbehoeften van de eerste rang, zonder welke het kapitaalbezit niet te handhaven is. Als nummer twee komen de kapitaalverplichtingen, die de Nederlandse staat is aangegaan en waarvan hij er nog voortdurend meer op zich moet nemen als hij de wederopbouw van de ontredderde productie ter hand wil nemen. Het zijn niet miljoenen, maar miljarden, die overal in de wereld, voornamelijk in Amerika, als credieten of leningen zijn of worden opgenomen. Aan een terugbetalen van dit geleende kapitaal is zelfs in de verre toekomst niet te denken, maar wel moet er rente van betaald worden en dat onmiddellijk. De credietwaardigheid van den ondernemer hangt er van af, of hij de overeengekomen rente betaalt en precies zo gaat het met de Ne-

derlandse staat. Hij kan de opbouw van de kapitalistische productie in Nederland alleen voortzetten als de kapitaalrente wordt opgebracht. Men kan niet betalen met Nederlands geld, daarvoor zijn de vriezen nodig, en die zijn alleen te verkrijgen door Nederlandse producten te exporteren. Daarom zien wij slechts bij uitzondering een ei op tafel, daarom wordt de melk in gecondenseerde vorm bij tonnen geëxporteerd, daarom is het rantsoen roomboter nog steeds zo klein. Daarom kunnen we bij hoge uitzondering eens een nieuw kledingstuk aanschaffen. Hoewel de bourgeoisie deze gang van zaken meestal voor ons verborgen houdt, doet zij soms nog wel eens — per ongeluk? — een boekje voor ons open: Zo lezen we in het „Handelsblad“ van 20 Augustus: Ten slotte wordt opgemerkt dat de civiele sector, waaruit het Nederlandse volk met kleding enz. moet worden voorzien, de sluitpost schijnt te zijn van de textielbegroting. Zoóveel voor het leger, zoóveel voor het Rijksinkoopbureau, voor de Mijnwerkersstichting, voor Indië, voor technische doeleinden, export, en dan blijft er ook nog iets over voor den civielen sector. Vooral dient er aandacht geschenken aan den te grooten drang van textielabrikanten om — terwille van de premie — te exporteerden. Van dit laatste hangt mede af, of een nieuwe regeling vruchten afwerpt. Hieruit blijkt toch wel duidelijk, dat niet voor de behoeften van de arbeidersbevolking geproduceert wordt, doch slechts ruimte in verband met de vergroting van het lo-
gies. Het is ons niet bekend, of Bridges, vertegenwoordiger der „Westcoast long sharmen“ tot de reders de opmerking maakte, dat dat geen bezwaar was en de reders dan maar met minder winst genoegen moesten nemen. Wel maakte hij hen op het feit attent, dat gedurende de oorlog de koopvaardij-schepen wel een extra-bemanning (maar dan ter bediening van het geschut) konden hebben van dertig personen. Ondanks alle geparlementeer konden de reders en de vakverenigingen niet tot overeenstemming komen. De reders werd een ultimatum gesteld en een staking werd voorbereid. „Een stakingskas van 1 miljoen dollar werd ter beschikking gesteld, veldkeutkens werden georganiseerd“. Men wendde zich tot de wereldfederatie van vakverenigingen om steun. De vakverenigingen van Zuid-Amerika beloofden geen besmette goederen te vervoeren, te verwerken of in de consumptie toe te laten. De Amerikaanse regering, die zoals we boven reeds zagen een waardig vertegenwoordiger is van de ondernemers nam haar tegenmaatregelen. Marine en leger werden gewaarschuwd. De Marineautoriteiten schatten, dat om de staking te breken 10.000 officieren en 50.000 „man“ nodig waren. Het leger werd gemobiliseerd om het werk der dokwerkers over te nemen. De kustwacht werd ingeschakeld en kreeg orders, hoe rust en orde moesten worden gehandhaafd.

derlandse staat. Hij kan de opbouw van de kapitalistische productie in Nederland alleen voortzetten als de kapitaalrente wordt opgebracht. Men kan niet betalen met Nederlands geld, daarvoor zijn de vriezen nodig, en die zijn alleen te verkrijgen door Nederlandse producten te exporteren. Daarom zien wij slechts bij uitzondering een ei op tafel, daarom wordt de melk in gecondenseerde vorm bij tonnen geëxporteerd, daarom is het rantsoen roomboter nog steeds zo klein. Daarom kunnen we bij hoge uitzondering eens een nieuw kledingstuk aanschaffen. Hoewel de bourgeoisie deze gang van zaken meestal voor ons verborgen houdt, doet zij soms nog wel eens — per ongeluk? — een boekje voor ons open: Zo lezen we in het „Handelsblad“ van 20 Augustus: Ten slotte wordt opgemerkt dat de civiele sector, waaruit het Nederlandse volk met kleding enz. moet worden voorzien, de sluitpost schijnt te zijn van de textielbegroting. Zoóveel voor het leger, zoóveel voor het Rijksinkoopbureau, voor de Mijnwerkersstichting, voor Indië, voor technische doeleinden, export, en dan blijft er ook nog iets over voor den civielen sector. Vooral dient er aandacht geschenken aan den te grooten drang van textielabrikanten om — terwille van de premie — te exporteerden. Van dit laatste hangt mede af, of een nieuwe regeling vruchten afwerpt. Hieruit blijkt toch wel duidelijk, dat niet voor de behoeften van de arbeidersbevolking geproduceert wordt, doch slechts

derlandse staat. Hij kan de opbouw van de kapitalistische productie in Nederland alleen voortzetten als de kapitaalrente wordt opgebracht. Men kan niet betalen met Nederlands geld, daarvoor zijn de vriezen nodig, en die zijn alleen te verkrijgen door Nederlandse producten te exporteren. Daarom zien wij slechts bij uitzondering een ei op tafel, daarom wordt de melk in gecondenseerde vorm bij tonnen geëxporteerd, daarom is het rantsoen roomboter nog steeds zo klein. Daarom kunnen we bij hoge uitzondering eens een nieuw kledingstuk aanschaffen. Hoewel de bourgeoisie deze gang van zaken meestal voor ons verborgen houdt, doet zij soms nog wel eens — per ongeluk? — een boekje voor ons open: Zo lezen we in het „Handelsblad“ van 20 Augustus: Ten slotte wordt opgemerkt dat de civiele sector, waaruit het Nederlandse volk met kleding enz. moet worden voorzien, de sluitpost schijnt te zijn van de textielbegroting. Zoóveel voor het leger, zoóveel voor het Rijksinkoopbureau, voor de Mijnwerkersstichting, voor Indië, voor technische doeleinden, export, en dan blijft er ook nog iets over voor den civielen sector. Vooral dient er aandacht geschenken aan den te grooten drang van textielabrikanten om — terwille van de premie — te exporteerden. Van dit laatste hangt mede af, of een nieuwe regeling vruchten afwerpt. Hieruit blijkt toch wel duidelijk, dat niet voor de behoeften van de arbeidersbevolking geproduceert wordt, doch slechts

derlandse staat. Hij kan de opbouw van de kapitalistische productie in Nederland alleen voortzetten als de kapitaalrente wordt opgebracht. Men kan niet betalen met Nederlands geld, daarvoor zijn de vriezen nodig, en die zijn alleen te verkrijgen door Nederlandse producten te exporteren. Daarom zien wij slechts bij uitzondering een ei op tafel, daarom wordt de melk in gecondenseerde vorm bij tonnen geëxporteerd, daarom is het rantsoen roomboter nog steeds zo klein. Daarom kunnen we bij hoge uitzondering eens een nieuw kledingstuk aanschaffen. Hoewel de bourgeoisie deze gang van zaken meestal voor ons verborgen houdt, doet zij soms nog wel eens — per ongeluk? — een boekje voor ons open: Zo lezen we in het „Handelsblad“ van 20 Augustus: Ten slotte wordt opgemerkt dat de civiele sector, waaruit het Nederlandse volk met kleding enz. moet worden voorzien, de sluitpost schijnt te zijn van de textielbegroting. Zoóveel voor het leger, zoóveel voor het Rijksinkoopbureau, voor de Mijnwerkersstichting, voor Indië, voor technische doeleinden, export, en dan blijft er ook nog iets over voor den civielen sector. Vooral dient er aandacht geschenken aan den te grooten drang van textielabrikanten om — terwille van de premie — te exporteerden. Van dit laatste hangt mede af, of een nieuwe regeling vruchten afwerpt. Hieruit blijkt toch wel duidelijk, dat niet voor de behoeften van de arbeidersbevolking geproduceert wordt, doch slechts

derlandse staat. Hij kan de opbouw van de kapitalistische productie in Nederland alleen voortzetten als de kapitaalrente wordt opgebracht. Men kan niet betalen met Nederlands geld, daarvoor zijn de vriezen nodig, en die zijn alleen te verkrijgen door Nederlandse producten te exporteren. Daarom zien wij slechts bij uitzondering een ei op tafel, daarom wordt de melk in gecondenseerde vorm bij tonnen geëxporteerd, daarom is het rantsoen roomboter nog steeds zo klein. Daarom kunnen we bij hoge uitzondering eens een nieuw kledingstuk aanschaffen. Hoewel de bourgeoisie deze gang van zaken meestal voor ons verborgen houdt, doet zij soms nog wel eens — per ongeluk? — een boekje voor ons open: Zo lezen we in het „Handelsblad“ van 20 Augustus: Ten slotte wordt opgemerkt dat de civiele sector, waaruit het Nederlandse volk met kleding enz. moet worden voorzien, de sluitpost schijnt te zijn van de textielbegroting. Zoóveel voor het leger, zoóveel voor het Rijksinkoopbureau, voor de Mijnwerkersstichting, voor Indië, voor technische doeleinden, export, en dan blijft er ook nog iets over voor den civielen sector. Vooral dient er aandacht geschenken aan den te grooten drang van textielabrikanten om — terwille van de premie — te exporteerden. Van dit laatste hangt mede af, of een nieuwe regeling vruchten afwerpt. Hieruit blijkt toch wel duidelijk, dat niet voor de behoeften van de arbeidersbevolking geproduceert wordt, doch slechts

derlandse staat. Hij kan de opbouw van de kapitalistische productie in Nederland alleen voortzetten als de kapitaalrente wordt opgebracht. Men kan niet betalen met Nederlands geld, daarvoor zijn de vriezen nodig, en die zijn alleen te verkrijgen door Nederlandse producten te exporteren. Daarom zien wij slechts bij uitzondering een ei op tafel, daarom wordt de melk in gecondenseerde vorm bij tonnen geëxporteerd, daarom is het rantsoen roomboter nog steeds zo klein. Daarom kunnen we bij hoge uitzondering eens een nieuw kledingstuk aanschaffen. Hoewel de bourgeoisie deze gang van zaken meestal voor ons verborgen houdt, doet zij soms nog wel eens — per ongeluk? — een boekje voor ons open: Zo lezen we in het „Handelsblad“ van 20 Augustus: Ten slotte wordt opgemerkt dat de civiele sector, waaruit het Nederlandse volk met kleding enz. moet worden voorzien, de sluitpost schijnt te zijn van de textielbegroting. Zoóveel voor het leger, zoóveel voor het Rijksinkoopbureau, voor de Mijnwerkersstichting, voor Indië, voor technische doeleinden, export, en dan blijft er ook nog iets over voor den civielen sector. Vooral dient er aandacht geschenken aan den te grooten drang van textielabrikanten om — terwille van de premie — te exporteerden. Van dit laatste hangt mede af, of een nieuwe regeling vruchten afwerpt. Hieruit blijkt toch wel duidelijk, dat niet voor de behoeften van de arbeidersbevolking geproduceert wordt, doch slechts

derlandse staat. Hij kan de opbouw van de kapitalistische productie in Nederland alleen voortzetten als de kapitaalrente wordt opgebracht. Men kan niet betalen met Nederlands geld, daarvoor zijn de vriezen nodig, en die zijn alleen te verkrijgen door Nederlandse producten te exporteren. Daarom zien wij slechts bij uitzondering een ei op tafel, daarom wordt de melk in gecondenseerde vorm bij tonnen geëxporteerd, daarom is het rantsoen roomboter nog steeds zo klein. Daarom kunnen we bij hoge uitzondering eens een nieuw kledingstuk aanschaffen. Hoewel de bourgeoisie deze gang van zaken meestal voor ons verborgen houdt, doet zij soms nog wel eens — per ongeluk? — een boekje voor ons open: Zo lezen we in het „Handelsblad“ van 20 Augustus: Ten slotte wordt opgemerkt dat de civiele sector, waaruit het Nederlandse volk met kleding enz. moet worden voorzien, de sluitpost schijnt te zijn van de textielbegroting. Zoóveel voor het leger, zoóveel voor het Rijksinkoopbureau, voor de Mijnwerkersstichting, voor Indië, voor technische doeleinden, export, en dan blijft er ook nog iets over voor den civielen sector. Vooral dient er aandacht geschenken aan den te grooten drang van textielabrikanten om — terwille van de premie — te exporteerden. Van dit laatste hangt mede af, of een nieuwe regeling vruchten afwerpt. Hieruit blijkt toch wel duidelijk, dat niet voor de behoeften van de arbeidersbevolking geproduceert wordt, doch slechts

voor de kapitaalbehoefte. Al pleit het memorandum, waaruit dit citaat is gelicht, voor ruimere productie voor de behoeften der bevolking, omdat dit „de sociale rust bevordert“, t kapitaal kan niet opgebouwd worden zonder de scherpste uitbuiting der arbeiders. Deze uitbuiting moet ongestoord voortgang vinden. Stakingen verstoren de goede gang van zaken voor het kapitaal, en terwille van de „arbeidsrust“ wil het dan de arbeidersklasse noodgedwongen wel wat toestoppen. Zijn noodlot is echter, dat alles wat het aan de arbeidersklasse afstaat, hetzij in de vorm van gebruiksgoederen of van geld, zijn winsten vermindert. De winsten, die het, het koste wat kost moet opbrengen, om op zijn beurt de rente te betalen aan het buitenlandse kapitaal.

Op deze gang van zaken zal de hele uitbuitingsmachinerie dan ook eens stuklopen, n.l. op de noodzaak voor de kapitalisten om grote winsten te maken, om de uitbuitingsschroef zo scherp mogelijk aan te draaien, en de noodzaak voor de arbeiders om daartegen in verzet te komen.

WAT ONS OPVIEL.

PRIMA MARXISTEN!

De „Waarheid“ van 21 Aug. '46 bevat in de rubriek „Kort Commentaar“ een aardig artikelje, overgenomen uit het R.K. Vlaamse weekblad „De Spectator“. De schrijver geeft daarin een beschrijving van de verkiezingsstrijd in Italië. Hij vestigt de aandacht op een aankondiging van de volgende inhoud: „A.s. Zondag algemene en openbare vergadering der Communistische Partij, afd. Imperia Città. Na afloop te 11 uur 45 gezamenlijk bijwonen der H. Mis in de Chiesa di San Cosino.“

De schrijver doet verslag van de houding van het publiek bij een processie in het stadje Porto Maurizio: „Op een steiger..... knielden drie arbeiders neer toen het kruis langs hen werd gedragen en zij bekruiden zich onophoudelijk tot de laatste processieganger voorbij was; diep gebogen, hun hoofden haast tegen de ruwe stellingebalken..... Rond hun hals hadden zij een rode doek, twee van hen droegen op hun jas een onhandig zelf gemaakt sikkelen-hamer embleem.“ „De Waarheid“ wilde, dat het Nederlandse episcopaat er een lesje uit trok. Z vindt het prachtig. Waarom ook niet? De verering voor een god op aarde, en die voor een god in de hemel kan wel samen gaan. Werd niet in een schoolboekje voor de Mohammedaanse jeugd in de Sowjet Unie Lenin voorgesteld als een profet van Allah?

„Godsdienst is opium voor het volk“ heeft de „grote voorganger van Lenin“ Stalin gezegd. Voor „De Waarheid“ deze uitspraak waardeloos geworden.

7 Sept. 1946

Prijs 15 cent

6e Jaargang - No. 36

SPARTACUS

WEEKBLAD VAN DE COMMUNISTENBOND „SPARTACUS“

Redacteur:
TJEERD WOUDESTRA
Voorl. adres: Beursstraat 17, A'dam-C.

Proletariërs aller landen, verenigt U!

Adres administratie Trouwstraat 811
Postgite 168797 ten name van
Uitgeverij „De Vlam“ — Amsterdam

HONGER ALS SAUS

De UNRRA, die in 1943 door de geallieerden gestichte organisatie met het doel de verschrikkelijke gevolgen van de oorlog in de geteisterde en bezette landen te verzachten, is dus ten dode opgeschreven, omdat Engeland, maar vooral Amerika, dat het merendeel van de subsidies verstrekke, weigerde daarmee door te gaan. Een nieuwe organisatie de I.R.O. zal de verzorging der honderdduizenden vluchtelingen en uitgewezenen op zich nemen. Met de problemen van de verdere hulp aan de miljoenen hongerenden over de gehele wereld wist de in Genève voor kort vergaderde Raad van de Unrra geen „raad“ en daarom werd het verschaffen van raad verwezen naar een andere Raad, de Sociaal-economische Raad van de Verenigde Volken.

Het ontbreekt de internationale politiek waarachtig niet aan instanties, die zonnig kunnen worden gebruikt om de zaak aan op te hangen. De „Food and Agricultural Organisation“. Enige maanden voordat in November '43 de Unrra werd gesticht, was ook reeds een plan ontworpen voor, wat nu heet de F.A.O., de voedsel en landbouw organisatie van de Verenigde Naties. Toch heeft Rusland aan de F.A.O. niet willen deelnemen. Dit reeds moeten wij in de gaten houden.

Het wordt immers steeds duidelijker, dat hoe weinig er ook sprake is van communisme of socialisme in Rusland, het economisch stelsel van dit land en de Angelsaksische landen op verschillende fundamente rusten. Rusland heeft een vorm van staatskapitalisme die voornamelijk met geweld — economisch en militair geweld — andere binnen haar invloedssferen gerandte landen en gebieden volkomen in haar orde inschakelt. Al deze bedoelde landen gaan in snel tempo tot het nationaliseren van belangrijke sleutelindustrieën over.

door het verlenen van credieten, kapitaal-export naar andere en dus vaak de zwakkere landen.

Het botsen van de belangentegenstellingen in de internationale politiek wordt bijzonder verscherpt door deze verschillende „methodes“, is een te zwak woord „principes“ is te sterk. laten we zeggen..... door deze verschillende gedaanten van kapitalisme.

„Open deur“ vordert Amerika en spreekt dan van stalen gordijn, waar het doelt op de economische ondoordringbaarheid van de door Rusland beheerste gebieden.

De F.A.O. zal vermoedelijk in het begin van September te Kopenhagen een wereldvoedsel-conferentie organiseren. Het ligt in het plan, de daar te nemen beslissingen voor te leggen aan de Algemene vergadering van de Verenigde Naties (V.N.), die ook in September zou moeten bijeenkomen. Of dat laatste werkelijk deze maand kan gebeuren, gezien het feit, dat de heren diplomaten die daarbij aanwezig moeten zijn nu te Parijs verzameld zijn op de vredesconferentie, die geen vredesconferentie wordt genoemd, en waarvan al beweerd wordt, dat ze de komende oorlog organiseert. Vordert men in Parijs niet sneller, dan is er geen denken aan dat men 23 September ook nog in Amerika voor de V.N. bijeen kan komen.

Maar, nemen we aan dat dit dan toch binnenkort zal kunnen gebeuren; voor welke vraagstukken komt de vergadering der V.N. inzake de voedselvoorziening dan te staan?

Ongetwijfeld zal ze zich bezig moeten houden met de vraag of en hoe het werk van de Unrra moet worden voortgezet. Het is bekend, dat Amerika reeds nu het standpunt inneemt: ieder land dat hulp nodig heeft, kan zich voor de verkrijging van credieten tot mij wenden.

Dat is zakelijk volkomen te verklaren. Het

UIT DE INHOUD:
Heropvoeding der Menschen
Ze komen voor de Dag
Tramstaking in België
Staking onder Atoomgeleerden

zal als machtsmiddel worden gebruikt tegenover landen die geheel of gedeeltelijk in de Russische invloedssfeer zijn geraakt. Maar ook voor de andere landen is daarmee het probleem niet opgelost, zelfs niet voor de landen die zelf geen hulp nodig hebben en gaarne bereid zijn „te helpen“. Het probleem begint daar juist, op de basis van wat men dan nog vrije economie zou kunnen noemen; wie zal leveren en wat zal geleverd worden. Met andere woorden de rentabiliteitsrekeningen van al de verschillende landen komen toch ook in botsing met elkaar. Wil men tegenover Rusland sterker komen te staan, dan zal men steeds meer tot verdere economische coördinatie van elkaars economisch leven moeten geraken en ook daarbij is het dan weer de vraag welke macht zal Amerika daarbij verkrijgen.

Zal de F.A.O. het werk van de Unrra in gewijzigde vorm overnemen?

Zal de F.A.O. straks de enige internationale organisatie zijn, die de algemene landbouwvraagstukken en die der voedselvoorziening zal regelen?

Dat is natuurlijk zonder meer niet te verwachten. De samenstelling van de F.A.O. en dus ook de opvattingen die bij haar leidende krachten bestaan, maken het duidelijk, dat ook op dit terrein een felle strijd met Rusland zal worden gestreden.

Wat stelt de F.A.O. zich ten doel?

De F.A.O. is de internationale organisatie van de kapitaalbelangen op het terrein van landbouw en visserij. Vierenveertig landen hebben er hun vertegenwoordiging in en hoezeer ook alles verstrengeld is, zeker hebben dus ook de andere landen dan Rusland en Amerika hun eigen bijzondere belangen.

De Europese landen alleen zullen, wanneer de Unrra haar werkzaamheden in 1947 beëindigt, een tekort hebben van \$ 1056 miljoen. Maar behalve Polen, Duitsland, Italië en Griekenland, liggen ook Japan, Brits-Indië en China, ja, feitelijk het gehele Verre Oosten beneden de hongergrens. En toch is dat maar één kant van het vraagstuk.

De andere kant bestaat, zoals gezegd, uit de kapitaalbelangen in landbouw en visserij over de gehele wereld, maar verdeeld over vele naties. En de problemen die daaruit te voorschijn treden, zijn in het

huidige kapitalisme onoplosbaar geworden. Reeds vóór de grote crisis van 1929 was het met de landbouw internationaal al volslagen mis, als gevolg van het feit, dat de landbouw steeds meer tot een modern kapitalistisch bedrijf werd, a.h.w. geïndustrialiseerd werd, onderhevig werd aan internationale prijzen, kapitaalinvestering enz. De landbouw haalde zijn betrekkelijke achterstand in. De wereldproductie steeg enorm.

Ondanks het feit dat honderden miljoenen mensen hongerden, was er sprake van kapitalistische overproductie.

Reeds toen bevorderde centraal-Europa, in het bijzonder Duitsland, in verband met de totalitaire economie en de op handen zijnde oorlog zoveel mogelijk de zelfvoorziening. Dit en de industrialisatie van de landbouw en de wetenschappelijke bedrijfsvoering zijn overal in de oorlogsjaren enorm bevorderd. Nu dwingt de deviezennood het overgrote deel van de Europese staten de politiek van de zelfvoorziening door vergroting van de eigen landbouwproductie voort te zetten. Alleen in Engeland is de productie van tarwe van 1938 tot 1943 gestegen van 1.7 miljoen ton tot 3.5 miljoen ton.

„Het Verenigd Koninkrijk” voorzag vóór de oorlog ongeveer in 40 procent van de eigen behoeften. Nu is dat 70 procent. Dat is bereikt door een geweldige regeringsbevoegdheid, die zeker niet meer ten volle zal verdwijnen. De hele landbouw is door middel van een landbouwraad en districtslandbouwcommissies georganiseerd. Voor de oorlog waren er naar schatting 55000 landbouwtractoren, nu zijn er 180.000 in gebruik.

In Amerika is de industrialisatie nog sterker. Er zijn in Amerika zeven maal zoveel tractoren als bij het einde van de eerste wereldoorlog.

In het Handelsblad van 17 Augustus vertelt Fahrenheit ons, dat in verband met de gunstige oogsten in Amerika zich nu reeds 12 miljoen boeren ongerust maken over de toekomst, wanneer lagere productieprijzen gepaard zouden gaan met hogere prijzen voor industriële verbruiksgoederen, werktuigen en landbouwmachines.

Ook dat alles behoort tot de problemen van de F.A.O. Blijkens een mededeling van het hoofd van dit organisme, John Boyd Orr, zal op de komende conferentie te Kopenhagen worden besproken de oprichting van een Wereld-voedselraad.

Die Voedselraad zou drie taken krijgen.

1e. Let op: De stabilisatie van de prijzen op de internationale markten.

2e. Het opbouwen van een wereldreserve. Dat klinkt mooi in verband met de honger maar het staat natuurlijk in verband met punt 1. Wij kennen dit systeem nog uit de vóóroorlogse tijden in de vorm van theerestricties, rubberrestricties enz, met hun pools en beheerste voorraden om prijsval te voorkomen en winsten te garanderen.

3e. Bevordering van de landbouw in achterlijke landen. Dat laatste wordt een kwestie van kapitaalinvesteringen en dus van machtspolitiek. Een kwestie ook van

rentabiliteit waar immers in die achterlijke gebieden de lonen heel wat lager liggen, dan in Amerika enz.

Het spreekt vanzelf dat voor het plattelandsproletariaat en de kleine boeren beloften als het voorkomen van een val van de landbouwprijzen een ietwat onaangename muziek is.

Het moet hun echter duidelijk worden, dat het niet veel anders is dan wanneer de industriële hoge prijzen voor hun producten begeren, hetgeen toch zeker niet verzeelvuldig mag worden met het arbeidersbelang.

Hier liggen dus ook niet de belangen van de grote massa van het platteland. Waat het hier om gaat is de bevordering van de belangen van het landbouwkapitaal. Alle werkers kunnen slechts zijn gebaat wanneer zij op grond van eigen machtsverdeling de productie en distributie zelf in handen nemen en die niet meer richten op het maken van winst, maar op de voorziening van de ganse gemeenschap.

BRIEF UIT BELGIË

WAAROM SABOTEERDEN DE FRANSE POSTMANNEN DE CONFERENTIE-COMEDIE TE PARIJS NIET?

Men schrijft ons uit België: In het overigens zeer goede en leerzame artikel: „De staking aan de P.T.T. in Frankrijk”, verschenen in „Spartacus” van 17 Aug. is door den schrijver vergeten de nadruk te leggen op het feit, dat de postmannen de Parijse diplomatieke Comedie-conferentie, de vertegenwoordigers van het internationale kapitalisme en imperialisme, gelijk stelden met dokters, apothekers, vroedvrouwen, enz., door te zorgen, dat telefoon en telegraaf voor de diplomaten intact bleef. Jammer is het, dat de postmannen in hun naïviteit (willicht dachten, dat zij tegenover de zg. hoogwaardigheidsbekleders niet mochten staken. Indien zij echter ook tegenover hen gestaakt hadden, dan had dit revolutionair optreden een grote opschudding onder de te Parijs aanwezige diplomaten teweeg gebracht. En tevens zou daardoor aangetoond zijn, dat het internationaal tot revolutionair inzicht is gekomen. Juist deze staking van de Franse postmannen leert ons, dat het werkelijke probleem hierin ligt, dat de arbeidersklasse tot revolutionair inzicht moet komen. Want om te bereiken wat we wensen, hebben we niet alleen mannen nodig, die zeggen: „IK WIL NIET!”, maar vooral mensen, die durven zeggen: „IK WIL!” En die deze wil dan ook durven uitvoeren. Ad.

NASCHRIFT. Toen onze kameraad dit stukje schreef, had hij waarschijnlijk het volgende nummer van „Spartacus” met het tweede artikel over de Franse poststaking

De saus.

Het F.A.O.-rapport voor de conferentie te Kopenhagen deelt, met betrekking tot de honger mede, dat ook in de vóóroorlogse jaren niet minder dan 50 procent van de wereldbevolking aan ondervoeding leed. De Unrra heeft zijn taak voltooid. Wel is de honger niet verdreven. Maar meer dan die honger interesseert het de imperialisten hoe en door wie de landbouw, de landbouwenden volken en de voedselbehovende massa's zullen worden geëxploiteerd. Dat zal in de F.A.O. moeten worden geregeld en wellicht daarna in de algemene vergadering van de V.N. moeten worden gesanctioneerd.

Het argument van de leniging van de hongersnood is slechts de saus die de naar winst hongerende imperialisten gebruiken om het conferentie-maal wat smakelijker op te dienen. Zodat ook voor hen, zij het in wat ongebruikelijke vorm, het spreekwoord geldt, dat honger de beste saus is. Hebben wij de vorige maal teveel gezegd, toen we ons artikel de naam gaven: exploitatie van de honger?

nog niet ontvangen. In dat tweede artikel hebben we duidelijk laten zien, hoe de postmannen zich uitspraken voor „trouw aan het vaderland”, voor gehechtheid aan de leiders en al dergelijke dingen. En we zijn het inderdaad volkomen eens met onzen inzender, dat het wezenlijke probleem in het vormen van revolutionair inzicht bij de arbeidende bevolking ligt.

De bedoeling van beide artikelen is echter, te doen zien, dat men goed onderscheiden moet, wat de mensen zeggen en wat ze doen. Het één verandert namelijk sneller dan de bewustwording. Dat is heel begrijpelijk. Want het bouwsel van economische, politieke, organisatorische, tactische en vele andere opvattingen, die te zamen „het bewustzijn” vormen, is een zeer ingewikkeld, samenhangend geheel. En dit geheel is in de taal vastgelegd. En hier horen we wat mensen zeggen.

Maar het praktische leven eist telkens afzonderlijk ingrijpen op onderdelen, op bepaalde punten. En hier komen dan praktische oplossingen, die in strijd zijn met de opvattingen als geheel. Het één dekt hier het zeggen niet meer. En naarmate deze nieuwe praktijk veelvuldiger voorkomt, dus naarmate het één in tegenstelling tot het hele gebouw van opvattingen komt, naar die mate wentelt ook het zeggen om. Dit betekent, dat naar die mate zich een revolutionair geestelijke omvorming voltrekt.

Aan bewegingen als de Franse poststaking kan men dus twee kanten ontdekken. Ten eerste hun conservatieve kant. Men kan er op wijzen, hoe sterk de postmannen nog gebonden zijn aan oude opvattingen en oude tradities. En wie alleen dit ziet, moet

Ze komen voor de Dag

Het waren eerst geruchten, toen illegale blaadjes, thans komt een Verbond, dat geen partij, maar een „beweging” is, openlijk met een program voor den dag, welks gezindheid zelfs voor de meest ongewijde geen twijfel laat.

In een manifest, dat appelleert aan de „ware Nederlandse geest”, wordt geëist:

1. Verbod van de Communistische Partij Holland.
2. Verwijdering van alle revolutionaire elementen uit het ambtenaren- en onderwijzerscorps.
3. Het weren van vrijgestelden uit alle vertegenwoordigende lichamen.
4. Een nationale Radio-Omroep.
5. Het stopzetten van den afbraak onzer weermacht.
6. Een krachtige handelspolitiek op de uitsluitende basis van wederkerigheid.
7. De versterking van het centrale regeringsgezag met verscherpte controle op de lagere publiekrechtelijke organen.
8. Bestrijding van de rode terreur door een verbod van openbare demonstraties en door een beperking van het ongebreidelde recht van drukpers en van vereniging en vergadering.
9. Een zelfbewuste buitenlandse politiek waarbij in de eerste plaats met het Nederlandse gezag rekening wordt gehouden.
10. Een koloniale politiek, gebaseerd op de rijkseenheid en zich scherp keurende tegen elk streven om den band tussen de delen van het rijk te verzwakken.
11. Bezuiniging, volgens een breed opgezet plan, die een einde maakt aan de weelderige uitgroei van het overheidsapparaat.

zich afvragen, of de arbeiders ooit tot zelfstandig denken zullen komen. Ten tweede kan men echter hun scheppende kant zien. Dat is, waar de arbeiders ondanks allerlei conservatieve taal toch tot meer of minder zelfstandig handelen komen, d.w.z. we kunnen ook nagaan, WAT DE ARBEIDERS GOED GEDAAN HEBBEN. En hier ligt juist de grote betekenis van zulke bewegingen voor de arbeidersklasse. In bijna iedere beweging in de tegenwoordige tijd zijn kiemen van het nieuwe te vinden. En wat de arbeiders in zulke bewegingen als zelfstandige klasse-actie doen, onbewust van de eigenlijke betekenis voor de grote bevrijdingsstrijd, slaat allereerst in weinigen neer als nieuw bewustzijn. Deze verenigingen zich tot revolutionaire groeperingen, die tot belangrijkste taak hebben, de nieuwe elementen van de moderne klassestrijd ook bij de grote massa der arbeidende bevolking bewust te maken, zoals dat bij henzelf tot nieuw bewustzijn geworden is.

12. Verwerping van de klassestrijd, aanvaarding van de sociale gemeenschapsgedachte. Krachtige bevestiging van het corporatieve element in onze staatsinrichting.

Het ding kwam uit Leiden, stadje van studenten en hogeschool. In de studentenstad Utrecht, voormalig centrum van Mussert, kwamen ook reeds symptomen voor. Dit wijst op onrust onder de burgerstand, die zich nu te weer wil stellen „tegen alle tyrannie” (vergelijk punt 1, 2, 3, 8 en 12) en tegen slapheid of halfslachtigheid. Deze onrust spruit voort uit de vrees, dat de methoden van deze regering — formele democratie — gecorrigeerd door bureaucratische instanties, legerleiding, politie, justitie enz. — uiteindelijk tekort zullen schieten tegenover de beweging der arbeiders. Zij zeggen geen dictator te willen en niet naar de macht te willen grijpen, maar wensen „eendrachtige samenwerking in een „beweging”. Dit woord beweging wijst in dit verband op militante clubs en semi-militaire organisaties. Onder de formule democratie kunnen deze een plaats vinden en politie, justitie, leger enz., die de arbeidersklasse altijd tegenover zich vindt, zal het hun niet lastig maken; hen veeleer de helpende hand bieden. Want wie meent, dat er geen sympathie voor dit program bestaat in brede kringen van hen wien een stuk bazige regeermacht is toebedeeld, vergist zich; de symptomen doen zich dagelijks voor.

De democratie zou geen formele grond kunnen vinden om deze „beweging” te verbieden. Het hoofdargument en meest bezwarende bij de veroordeeling van N.S.B.ers is altijd hulp of steun aan den vijand, landverraad. Anti-duitsse fascistien, of in elk geval niet pro-duitsse, kunnen in ons „vrije Nederland” een legale plaats vinden. Men kan ze dezelfde rechten, die andere burgers hebben, niet onthouden. Vandaar dat dit herleefde „Verbond voor Nationaal Herstel” openlijk met zijn fascistische program voor den dag komt.

Of zo'n „beweging” kans heeft om te groeien?

Wij menen van wel. Het kapitaal zal haar niet onvriendelijk ontvangen. Indien zo'n beweging enige aanhang krijgt, kunnen de scherpslijpers in de politiek hetzelfde spelletje spelen, waarin minister Colijn zo bedreven was. De N.S.B. werd n.l. als boeman gebruikt. De tegenspuiterende democraten werd de mond gesnoerd, en zij gaven in alles toe uit vrees dat bij een regeringscrisis verschillende elementen zich met de N.S.B. zouden verbinden. Dat was wat zij noemden: de democratie verdedigen. De maatregelen, die Colijn nam, werden dan aan de kiezers als onschuldig voorstel. Op die manier bereidden zij dan de geest op het fascisme voor. De C.P. die ook buiten-parlementaire actie voerde, wist niets beters te doen dan de colporterende N.S.B.-ers op de hielen te trappen en zich tot vechtpartijen te laten provoceren. Dat

was wat zij als buitenparlementaire actie opvatte.

Het is om het even of deze fascistische „beweging” of een andere van hetzelfde slag de taak verricht, die de meest reactionaire elementen in de regering vrij spel geeft. Het komt er op aan, dat zij het kapitaal de diensten bewijzen, die het nodig heeft, n.l. om onbelemmerd en snel maatregelen door te voeren in deze onzekere en snel wisselende verhoudingen, die een regering dagelijks voor nieuwe problemen kunnen plaatsen.

Wij moeten dergelijke bewegingen hoe ook begonnen, niet onderschatten. Voor hun 12 punten is minstens stille sympathie bij de brede lagen van het burgerdom, en Partij van de Arbeid en C.P.N. richten hun aanvallen voornamelijk tegen de geweld methoden van het fascisme. Deze partijen zien het fascisme als een gevolg van de beestachtigheid van een bepaalde natie of groep der bevolking.

Zij hebben verleerd zich af te vragen: Waarom deze beestachtigheid juist op een bepaald moment in de historie aan de dag treedt. Wij voor ons weten, dat deze barbaarsheid geen oorzaak is, maar gevolg, gevolg van bepaalde economische en politieke verhoudingen, die op een bepaalde ontwikkelingshoogte grotere samentrekking van macht in een centraal lichaam vereisen. Het centrale lichaam, de staat, organiseert de kapitaalsbelangen binnen de staatkundige eenheid. Tijd is geld en alles wat deze strijd belemmert, of niet met volle sympathie meevecht, moet onderworpen of vernietigd worden. Zo is het natinaal-socialisme met zijn begeleidende beestachtigheid slechts de uitdrukking van de hevige concurrentiestrijd die de nationale kapitalen tegen elkaar voeren. Vandaar dat een ziekelijk geëxalteerd nationalisme alle partijen, die principieel op de bodem van het bestaande ageren, heeft aangevreten.

Het pamflet is oranje gekleurd. Het spreekt in naam van het nationalisme, wetende, dat niemand hier durft tegenspreken. De z.g. arbeiderspartijen, die in hun zondig verleden niet nationalistisch waren, zijn nog niet volledig genoeg bekeerd. Hun grote aanhang onder de arbeiders belet hun dit. Zij zijn op dit punt in de ogen van het kapitaal te halfslachtig en nationalisme alleen is niet genoeg. Krankzinnig nationalisme, verdovend nationalisme, dat is het wat het kapitaal thans nodig heeft. Niettemin leggen de huidige nationale partijen de grondslag, waarop die waanzin welig kan tieren. Als deze zelfde waanzin hen later wegvaaft, zullen zij weer weklagen over de beestachtigheid van het fascisme, dat zij zelf hebben voorbereid. De arbeidersklasse moet immuun worden voor de nationalistische bacil. Hun verzet van de laatste tijd geeft blijk van minstens onverschilligheid voor nationale opbouw, nationaal herstel, nationale weerbaarheid, nationaal dit en nationaal dat. Maar zij moeten en zullen komen tot het besef, dat het nationalisme de doodsvijand is van hun klasse en dat hun strijd alleen op internationale grondslagen gestreden kan worden.

Heropvoeding der Menschen

BOEKBESPREKING.

Bij de uitgeverij Kroonder te Bussum is een boekje verschenen van G. Mannoury, waarvan we de titel haast niet durven noemen, omdat we niemand graag aan het schrikken maken. Toch zijn we verplicht de titel te noemen en deze luidt dan: „Massa-educatieve bestrijding van ultra-agressieve groepstendities”. We kunnen het niemand aanbevelen, omdat het in een taal geschreven is, die alleen genietbaar is voor hen, die zich met de vakboeken van de sociaal-psychologen bemoeien.

Het onderwerp, dat M. behandelt, is ondertussen belangrijk genoeg. Het gaat over de tegenwoordige verzuiving der mensen en over de middelen, om daar tegenop te tornen. Als voorbeelden voor deze verzuiving noemt M. de invoering van de doodstraf in Nederland en vooral de bijval, die dit bij het publiek vond. Verder wijst hij er op, dat we de terreur en de concentratiekamp-methoden van de Nazi's scherp afkeuren, maar dat we zelf op dat punt helemaal niet vrij uitgaan. In een hoekje van ons hart vindt bijna iedereen het goed, dat de „Duitsers” en de N.S.B.-ers nu eens een koeke van hun eigen deeg krijgen. In de grond van de zaak is er klaarblijkelijk geen principieel verschil in mentaliteit tussen ons en de fascist, doch gaat het alleen om een meer of minder. Het is een kwestie van graad.

Maar M. wijst er op, dat dit ons mettertijd voor zeer onaangename verrassingen kan plaatsen, als we onze eigen mentaliteit in dat opzicht niet weten om te vormen. Mannoury acht het n.l. lang niet denkbeeldig, dat in de toekomst weer maatschappelijke stromingen zullen verrijzen, die zullen trachten zich door te zetten met behulp van terroristische middelen, zoals we die van de fascist hebben leren kennen. En daarom acht hij de heropvoeding van de mensen een vraagstuk van deze tijd.

Wil men een ziekte bestrijden, dan kan men dit waarschijnlijk het grondigst doen, als men weet, hoe ze ontstaat. En zo gaat M. dus allereerst onderzoeken, waaruit die verzuiving eigenlijk voortspuit. Hij wijdt in hoofdzaak twee hoofdstukjes aan dit onderwerp, waarvan het ene heet „Psychologische massa's” en het andere „Ultra-groepsactiviteit”. (Vooraf blz. 15). Beide hoofdstukjes hebben geen wetenschappelijke waarde. Ze bewegen zich niet boven het geleuter, dat we in zo goed als alle boeken over sociale psychologie vinden.

De kwestie is deze, dat de groepsvorming, waar het hier om gaat, uit de sociale strijd in de maatschappij voortspuit, uit de klassestrijd. Daarom dienen te allereerst behandeld te worden als wetenschap van de klassestrijd, terwijl dan pas gezien kan worden, welke rol de groepsvorming daarin speelt. Doet men dat niet, dan blijven

alle „groepen” in de lucht zweven en kan men allerlei schijnwaarheden te voorschijn brengen, waar niemand iets aan heeft. In een boekbespreking kunnen we echter niet in bijzonderheden ingaan op de ontorekendheden van de twee bedoelde hoofdstukjes.

Wat komt nu echter bij M. als resultaat van zijn onderzoek te voorschijn? Hij meent, DAT DE VERRUWING GAAT OPTREDEN, ALS DE DRANG OM ZICH TE HANDHAVEN IN EEN MAATSCHAPPELIJKE GROEP ONEVENREDIG GROOT WORDT. Zo'n groep heeft dan maling aan iedere democratie en acht ieder middel geschikt, om er bovenop te komen. We denken hierbij aan de terreur, om vergaderingen van tegenstanders „te laten springen”, of de vergadering „over te nemen” tot lichamelijke mishandeling en concentratiekamp. Dat eenvoudige zinnetje, dat de verzuiving gaat optreden, als de drang om zich te handhaven evenredig groot wordt, heeft voor M. zeer verstrekkende gevolgen. We moeten slechts nagaan, welke stromingen in de maatschappij zulke trekken vertonen (en M. wil daartoe een aparte studiemissie in het leven roepen), om ze met succes te kunnen bestrijden. Dat bestrijden kan zeker met behulp van de zachtvaardige middelen der publieke voorlichting. Maar indien nodig moeten andere middelen worden aangewend. M. voelt niets voor een „dogmatisch democratie”, doch verlangt het overboord gooien van de democratie, als anderen de democratie ten val willen brengen. Indien nodig moeten zulke stromingen de burgerrechten onthouden worden. Ze mogen

niet beschikken over de vrijheid van pers, van verenigen en vergaderen. (Zie blz. 20). Want hun te sterke drang om zich te handhaven is een haard van verzuiving. M. zegt „Machtsmiddelen en desnoods geweldmiddelen zijn onontbeerlijk om de toestand van rechtszekerheid te scheppen en te handhaven, die een vrije ontwikkeling der maatschappelijke krachten mogelijk maakt”. (21).

Voor de arbeidersklasse is deze brochure aarts-reactionair. Niet omdat de arbeidersklasse in de eerste plaats bij gewelddadigheden gebaat is. Integendeel. De kracht van de arbeidersklasse ligt nooit in het geweld, maar in de beheersing van het arbeidsproces. Juist de bezittende klasse poogt iedere actie op het terrein van het geweld te dringen, omdat ze hier voorlopig nog altijd de baas is. Daarom liet ze bij de staking der havenarbeiders 1500 soldaten de haven binnentrekken, hoewel er geen spoor van enige wanordelijkheid was. Het reactionaire van deze brochure ligt hierin, dat ze de huidige vormen der burgerlijke democratie vereeuwigen wil, terwijl in de komende jaren juist nieuwe vormen van democratie vanuit de arbeidende massa's zullen voortspuiten. Er gaat een democratie ontstaan, die zijn grondslag direct vanuit de bedrijfspersonen neemt, zonder z'n omweg over de „erkende” organisatie te kiezen. Toen de Rotterdamse havenarbeiders in staking waren, wilde het havenpersoneel zelf met regering en ondernemers onderhandelen. Maar dat werd afgewezen, omdat dit niet democratisch was. En als men zich niet onvoorwaardelijk bij de uitspraak van de Rijksbemiddelaar wenst neer te leggen, brult de hele pers, dat men zich niet aan de regels van het spel, dat zijn de regels van de democratie, wenst te onderwerpen. Wanneer de arbeidersklasse op nieuwe de z.g. „democratische” grondslagen van

deze maatschappij vernietigen. Niet, dat ze het recht van het vrije woord, het recht van verenigen en van vergaderen afschaft. Dit zijn vanzelfsprekendheden, waar ze zelf niet buiten kan, om tot een werkelijke regeling van het arbeidsproces te komen. Maar ze vernietigt de „vakverenigingsdemocratie” en de „koepel-organisatiedemocratie” en de „Rijksbemiddelaarsdemocratie” en de „democratie van het parlement”. Ze bouwt een nieuwe democratie van de arbeid op, waarin de bedrijfspersonen en de arbeidersraden de ordende en beherende functie in het maatschappelijke leven hebben. Dan gaat het hele maatschappelijke beheer op de arbeidende bevolking over, wat echter door de tegenwoordige machthebbers en hun aanhang buitengewoon ondemocratisch genoemd wordt.

Mannoury kwam tot de conclusie, DAT DE VERRUWING GAAT OPTREDEN, ALS DE DRANG OM ZICH TE HANDHAVEN IN EEN MAATSCHAPPELIJKE GROEP ONEVENREDIG STERK WORDT. Het verbaast ons, dat hij dat niet meteen aangetoond heeft aan het gedrag van de bezittende klasse, die als betrekkelijk kleine groep voor niets terugdeinst, om zich te handhaven. Ze vernietigt hele landen, veegt hele steden met atombommen weg, jaagt miljoenen de dood in, zet een terreur op de bevolking, om alle jonge mannen bij haar legers in te lijven (gevangenis, voor wie het waagt te weigeren), zet traangas, mitrailleurs en andere moordtuigen op stakende arbeiders. DE DRANG OM ZICH TE HANDHAVEN IS BIJ DEZE GROEP WEL HEEL ERG GROOT GEWORDEN EN HET LEIDT HIER WEL TOT NIET TE BESCHRIJVEN VERRUWING. Maar over dit alles vinden we geen woord bij Mannoury. Hij klaagt niet de bezit-

Staking onder Atoomgeleerden

Edward Teller, één der meest begaafde en prominente figuren, verbonden aan het atoomonderzoek, deelde enige tijd geleden mede, dat sinds de overgave van Japan de wetenschappelijke en technische ontwikkeling van de atoom-energie tot stilstand is gekomen.

Een Amerikaans blad „The Washington Post”, heeft naar aanleiding van deze „standstill” een achttal artikelen gepubliceerd. Een der redacteurs Alfred Friendly, heeft zich in verband met het niet alleen met de beroemdste onderzoekers, maar ook met de bekendste militairen, die bij het onderzoek betrokken waren.

Al spoedig was Friendly gebleken, dat de „standstill”, de staking der atoomgeleerden te wijten was aan de weigering om onder militaire controle te werken. Toch was het voor Friendly niet eenvoudig om achter de waarheid te komen. Want ofschoon de militaire autoriteiten de bevestiging der atoomgeleerden (daarover straks) niet ontkenden, legden zij het accent op geheel iets anders. Major General Groves, hoofd van het Manhattan district (een onderzoekingscentra) beweerde, dat het onderzoek dagelijks voortaanstaande medewerkers verloor. Volgens hem, kwam dit voort uit een door de onderzoekers gevoelde „algemene onzekerheid”, uit het ontbreken van een nationale politiek, gericht op de controle over de atoom-energie.

Deze woorden, die uitmonten door onduidelijkheid hadden geen andere bedoeling dan de werkelijke tegenstelling tussen atoomgeleerden en militairen te versluieren. Want zoals reeds boven gezegd, Friendly had onder de onderzoekers zelf, geheel andere geluiden gehoord. Een onderzoeker nml. verklaarde, en deze mening werd bevestigd door bijna alle vooraanstaande onderzoekers, dat zij de militaire controle zoals deze gedurende de oorlog

tende klasse aan, die in haar drang tot zelfbehoud de bron van alle verzuiving is. Hij verlangt slechts, dat er wordt opgetreden tegen groepen....., die de burgerlijke democratie bedreigen. En daarbij heeft hij geen flauw besef van de nieuwe vormen van democratie, die in harde maatschappelijke strijd worden geboren. grondsagen begint te marcheren, zal ze

had gewerkt en zoals deze thans nog werd gehandhaafd, niet wilden accepteren. De „Federatie van atoomonderzoekers”, die bijna 90% van de atoomonderzoekers werkzaam in het Manhattan-district, beweert te vertegenwoordigen, geeft dezelfde verklaring.

Het is niet aan te nemen, dat de militairen slechts door middel van de „Washington Post” kennis hebben kunnen nemen van de opvattingen der geleerden. Als desondanks het leger en de marine, de publieke opinie willen beïnvloeden door niet de ware beweegredenen der atoomonderzoekers te publiceren, dan moeten de militairen hiervoor speciale bedoelingen hebben. Want in werkelijkheid ontkennen de onderzoekers in het geheel niet het recht der militairen om zich met het atoomonderzoek te bemoeien.

Het beïnvloeden van de publieke opinie, behoort, zoals bekend, tot een der middelen der oorlogsvoorbereiding. Voor deze tijd komt het hierop neer, de anti-Russische gezindheid aan te wakkeren. De heersende klassen in West-Europa, Engeland en Amerika, laten in het gebied, dat zij beheersen, geen gelegenheid voorbij gaan, om de „onwil” van Rusland aan „gestabiliseerde” verhoudingen mede te werken, aan de kaak te stellen. Daarom is het voorstel van Amerika om een raad ter controle van de atoom-energie in te voeren, een groots opgezette comédie geweest.

En ieder zal zich het „loyale” voorstel van de Verenigde Staten om het atoomgeheim prijs te geven nog wel herinneren. Voorwaarde hiervoor was „slechts”, dat ieder land het beheer van en de controle over alle grondstoffen, fabrieken en laboratoria, betrokken bij de ontwikkeling van de atoom-energie, zou moeten overdragen aan een internationale raad.

Van tevoren kon wel worden voorspeld dat Rusland zich daarmee niet zou verenigen. Maar buiten werd echter de indruk gewekt, alsof bij de marie en het leger alle goede wil aanwezig was, dat zij zeker niet de schuld konden zijn van de verscherping van de internationale politieke toestand. Tegelijkertijd werkte deze manoeuvre ook tegen de atoomgeleerden. Want als zekere „mogendheden” niet mee wilden werken, dan moest in elk geval gezorgd worden dat de „veiligheid van de natie” niet in gevaar zou worden gebracht. Dit kwam dus neer op een zijdelingse druk, die de legerautoriteiten uitloefden op de atoomonderzoekers om het verdere onderzoek voort te zetten. Toch waren leger en vloot met dit ene bestrijdingsmiddel niet tevreden. Zij hadden nog „andere pijlen op hun boog”.

Als militairen werd gevraagd, waarom zij juist militaire controle wilden, dan antwoordden zij, dat zij juist niets liever wilden, dan burgerlijke controle. Vanzelfsprekend werden daardoor de tegenstellingen tussen beide partijen in sterke mate verhoogd; maar dat was juist wat de militairen wilden. Hieraan kwam echter op den duur een einde.

Oup zekere dag stelde Mac Mahon in een zitting van een senaatscommissie voor, een commissie van uitsluitend burgers te benoemen. Haak behoorde volgens hem te zijn, controle op alle kwesties met het atoomonderzoek samenhangend, uit te oefenen. Prompt daarop echter aamende de senator Vandenberg dit voorstel. Tot uitdrukking werd gebracht dat door den President een militair verbindingscomité moest worden benoemd. De taak hiervan zou zijn alle besluiten en handelingen van het burgerlijk comité aan den President te berichten. Tevens zou moeten worden nagegaan, of de „algemene verdediging en veiligheid van de natie” niet zou worden benadeeld. Dit amendement werd met 10 tegen 1 stem aangenomen. De tegenstanders van het amendement zeiden, dat in werkelijkheid de militaire controle nu toch gehandhaafd bleef. Ofschoon het aannemen van het amendement belangrijk was, is ter karakterisering van de toestand van meer betekenis geweest, de wijze waarop in die tijd tegen het voorstel van Mac Mahon werd getuigd. In Februari 1946, zo schrijft Friendly, bevestigde de eis der atoomgeleerden voor burgerlijke controle. Maar merkwaardig genoeg, vonden omstreeks dezelfde tijd enkele gebeurtenissen plaats die de positie van de militairen ster-

GREPEN uit de Pionnière Literatuur

„Joden zonder Geld” door Michael Gold uitgave Andries Blitz Amsterdam verplaatst ons in New York. Niet het New York van de millionairs en zakenlieden maar het New York van de proleten, van de paupers. De Europese emigranten meest Joden uit Oost-Europa, Italianen en Ieren, die, de armoede thuis zat, hun geluk in Amerika zijn gaan zoeken, doch dan bemerkten dat al hun illusies van spoedige welstand in het land van den dollar in rook vervliegen en dat zij, arme slokkers, moeten vechten om het dagelijks brood. Vechten met de ellende, de honger, de vervuiling, de morele ondergang. Toch is daar ook de solidariteit, het medeleven.

Het onderstaand citaat spreekt voor zichzelf. „Eindelijk vond ik een baantje. Het was in de fabriek, waar gasloekousjes gemaakt worden, een donkere zolderverdieping, vlak bij de luchtspoorweg op de Bowery bij het Chatham Square. Het was een spookachtig hol, een helse kamer, heet en vergiftigd door honderden gasvlammen. Het was er om te stikken door de stank van de chemicalieën. Ik begon er dadelijk te zweten. Wat het ergste was, ik kon niet ademen. Het was niet mijn jas maar moest uittrekken. Hij was een kleine barse man, dik als een tometje, gekleed in een opzichtig rose overhemd. Hij kauwde op een sigaar. Zijn geelaat was nors en hard als een boef. — Apensmoel, riep hij, laat jij dien nieuwen jongen eens zien wat hij doen moet. Een uit zijn kracht gegroeide Italiaanse jongen trad naderbij. Hij droeg een broek en een hemd, die nat van het zweet waren. Zijn platte

neus, zijn aapachtige jukbeenderen en zijn kleine, kwaadaardige ogen hadden hem zijn bijnaam bezorgd. — Ga mee, joh, zei hij, ik volgde hem. Er zaten op die zolderverdieping dertig ongelukkige wezens te werken. De mannen zaten aan een lange tafel gloekousjes te keuren. Hun gezichten leken dodenmaskers, strak en bleek. Grote blauwe brillen beschermden hun ogen. Kleine Joodse en Italiaanse meisjes doopten de gloekousjes in bakken met chemicalieën. Jongens stonden voor een reeks van ovens, waarin zestig gasvlammen brandden. Daar moesten zij de gasloekousjes in houden om er de chemicalieën in te laten afgloeien. Iedereen droop van het zweet, iedereen zag er bleek en afgewerkt uit, alsof men pijn leed. — Waar heb je het laatst gewerkt? snauwde apensmoel. — Dit is mijn eerste baantje! ik kom pas van school. — Zo lachte hij. Je komt pas van school hé? Nou je hebt gebot met je baantje hier, joh. Daar krijg je haar van op je borst. Hier, pak maar es an. Ik nam de ijzeren ataf, die hij me gaf, aan, maar liet haar dadelijk weer vallen. Ik had mijn hand gebrand. Apensmoel lachte om de mop. — Jij vuile rotzak, zei ik. Hij is gloeiend!

Hij duwde zijn apengezicht vlak onder mijn neus. — Jij kleine smous. Ik ala je neus van je kop, als

je brutaal tegen me bent, versta je? Ik ben hier de baas!

Hij verliet mij. Ik werkte. Stangen, waaraan gloekousjes hingen werden mij gebracht en ik moest ze afbranden. Een hel vlamde en stonk om mij heen. Om twaalf uur blees de baas op een fluitje. We hadden een half uur schaftijd. Ik was misselijk en kon niet eten. Ik snakte naar lucht, lucht, maar er was geen tijd voor. Er was voor niets anders tijd, dan voor het werk in dit verschrikkelijke hellegat. Ik zwoegde er zes maanden lang. Apensmoel kwelde mij. Ik nam vijftien pond in gewicht af. 's Nachts vocht ik in mijn dromen. Ik vergat mijn studie, ik vergat de universiteit, ik vergat alles, behalve de gloekousjes.

Mijn moeder zag hoezeer ik vermagerde. Ze dwong mij, dat baantje op te geven. Ik was te vernuft om het uit eigen beweging te doen. Toen las ik weer een maand lang de advertenties. Ik vond daarna werk in een donkere rattenkelder op de Second Avenue, in een kleine drukkerij. Hier werkte ik vijf maanden. Toen bezerde ik mijn hand aan de pers. Weer jacht op arbeid. Toen een korte tijd in een matzothbakkerij. Daarna in een expeditiekantoor. Toen in een warenhuis. Daarna in een manufacturenwinkel. Steeds maar baantjes, baantjes. Ik dreef van het ene naar het andere, zonder plan,

zonder hoop. Ik was een der velen. Evenals mijn vader was ik gevangen in de val der armoede. Ik was niets, bestemd voor nergens. Ik had dagen dat ik er ernstig over dacht om maar zelfmoord te plegen. Ik had dagen dat ik het plan koesterde weg te vluchten naar het verre Westen. De geslachtsdrift begon mij te kwellen. Ik kreeg een soort godsdienstwaanzin. 's Nachts bad ik op het dak van ons huis in het maanlicht en smeekte ik om den Joodsen Messias, die de wereld zou komen verlossen.

Ik kwam weer in contact met Nigger. Ik bracht de nachten door in een ruimoerig speelhol. Ik greep wanhopig naar opwekkende middelen. Ik was tot alles in staat. Toen ik vijftien was begon ik te zuipen en het liederlijke leven van de bende van Nigger te leiden. En ik werkte voort en mijn vader en moeder werden droever en ouder. En zo ging het jarenlang door. Ik wil het niet allemaal weer ophalen, die jaren van mijn jeugd. Toch was ik slechts één van een miljoen.

Een man, die op een avond in het East Side op een zeepkist stond, verkondigde dat uit de wanhoop, de ellende en de hulpeloosheid van miljoenen een wereldbeweging geboren was, die de armoede wilde doen verdwijnen. Ik luisterde naar hem. O Arbeidersbeweging, jij hebt mij weer hoop geschonken, mij, eenzaam jongen, die aan zelfmoord dacht. Gij zijt de ware Messias, jij zijt het East Side afbreken, wanneer gij komt en er een hof voor de menselijke geest plant. O Revolutie, die mij dwong tot denken, tot strijden en tot leven! O groots Begin!

ker maakten.

1. Het is bekend, dat spionnage-affaires nooit worden gepubliceerd, indien niet politieke bijbedoelingen aanwezig zijn. De contra-spionnage vereist dat men niet zegt wat men weet. Plotseling werd echter in Canada een Russische spionnage-affaire uitvoerig gepubliceerd. Achteraf bleek, dat dit nieuws niets bijzonders bevatte, maar reeds bekend was. Het nieuwe bestond alleen hierin, dat het oude met alle moderne publiciteitsmethoden, als nieuwste nieuws de wereld werd kond gedaan.

2. General Groves beweerde, dat er de laatste tijd meer lekken waren in het onderzoek, dan gedurende de hele tijd betrekking hebbend op de productie der atombommen. De gevolgtrekking die een ieder maakte was, dat of de Senaatscommissie, waarin Mac Mahon zat of de onderzoekers op het onderzoekingscentrum hiervoor verantwoordelijk waren. Weliswaar ontkenen Groves en zijn collega Patterson dat zij het oog hadden op de senaatscommissie. Maar in de kranten werd het bericht, dat de commissie de schuldige was hardnekkig volgehouden.

In de tijd toen dergelijke geruchten werden gelanceerd, werd het Vandenberg amendement aangenomen. Dit kon natuurlijk niemand verwonden en naar alle waarschijnlijkheid de onderzoekers ook niet.

Het is in Europa bekend, dat in Amerika de bevolking vertrouwd wordt gemaakt met het uitbreken van een nieuwe oorlog. Een ieder weet, dat dit een oorlog met de Sowjet-Unie zal zijn. Een ieder weet ook, het is door de atoomgeleerden gezegd, dat binnen 3 tot 10 jaar elke andere natie, die over de grondstoffen beschikt, in staat zal zijn atombommen te maken. Doordat de onderzoekers dit openlijk schrijven en mede doordat zij in geschriften, zoals „ne world on one“, voor niemand de verschrikkingen van een atoomoorlog verborgen houden, wordt de angst onder de bevolking zeer groot. Ondanks deze angst en ondanks de druk op de geleerden uitgeoefend, weigeren zij echter aan het werk te gaan. Zij blijven eisen, dat de militaire controle wordt opgeheven. Dit wil echter niet zeggen, wij wezen er reeds op, dat zij van mening zijn, dat de marine en het leger bij het atoomonderzoek niet betrokken zouden moeten zijn. „Zij vragen juist, dat de meest militaire deelname zij verzekerd“, schrijft Alfred Friendly ergens in zijn artikelenreeks. Waar het de geleerden slechts om gaat is, dat zij het onderzoek vrij kunnen instellen, dat hun niet verhinderd wordt met elkander over de verschillende vraagstukken te spreken. Ook willen zij niet een speciaal militaire ontwikkeling en toepassing van de atoomenergie. Ook verzetten zij zich tegen de geheimhouding van gegevens, waarover anderen die aan hetzelfde onderzoek deelnemen beschikken. Zij wijzen de militaire controle af, omdat, zoals zij beweren, de vertegenwoordigers van leger en vloot, met General Groves aan het hoofd, over dingen praten, waar zij geen verstand van hebben.

Zo staan de zaken in Amerika voor zover ze betrekking hebben op de strijd tussen geleerden en militairen. Van een „principiële“ strijd is daarbij geen sprake. De geleerden weigeren b.v. niet om hun arbeidskracht ter beschikking te stellen van de bewapening.

We weten echter, dat in de praktijk van het leven slechts zelden de tegenstellingen op „principiële“ grondslag worden uitgevochten. De mensen komen in verzet met gedachten, zoals deze bij hen reeds in het verleden waren gevormd. Daarom dragen de tegenstellingen tussen geleerden en militairen dan ook niet een onverzoenlijk karakter. Maar dat is voor het moment niet het belangrijkste. De strijd van vandaag en de middelen waarmee de geleerden worden bestreden en verdacht gemaakt, kunnen het uitgangspunt voor velen van hen zijn zich over de functie in de maatschappij en over het karakter van deze maatschappelijke orde, te bezinnen. Dan zal hun bewustzijn dus een deel zijn van de bewustwording van alle werkers in andere banen gaat dan menigeen vroeger heeft gedacht.

Het wordt niet een strijd voor de bewustwording van de „geest“, maar een strijd om het doelmatig en voor de instandhouding van het leven nuttig aanwenden van wetenschap en techniek. Langs deze weg worden de werkers, die bij het productieproces zijn betrokken, in de „geest“ bewust. Zij leren zien, wat hun taak wordt n.l. de beheersing van het maatschappelijke en cultureel leven door de werkers zelf.

Tramstaking in België

Van Zondag 11 Aug. af tot Zaterdag 17 Aug. vond in België een staking van het tramperspersoneel plaats. Ze begon in Brussel en breidde zich in de loop van die week over nagenoeg heel België uit. De provincies Brabant, Henegouwen, Oost-Vlaanderen, Antwerpen en gedeeltelijk ook Luik werden er door getroffen. Daarbij ging het niet alleen om het stedelijke verkeer, maar ook om de verbinding tussen de steden, die in België voor een groot deel met trams onderhouden wordt.

De eisen der stakers waren: diensttijdsregeling, pensioenregeling, lonen, vacantie, dienstkleiding. Wel waren reeds onderhandelingen betreffende de diensttijdsregeling sinds Juli 1945 gaande, maar ze bleven maar steeds lopende en konden nog wel enige jaren blijven doorlopen, als de trammannen niet zelf een beetje vitamine aan het onderhandelings-mechanisme in-spoeten.

De „linkse“ regering, die op het ogenblik in België aan het bewind is, heeft het verbazend druk. Niet met de voorziening in de levensbehoeften der mensen, maar met het veiligstellen van de dividenden der ondernemers, zodat HARDER WERKEN en LOONSTOP en STAKINGSVERBOD haar parool is. Volgt de arbeidende bevolking deze parolen goed op, dan kan de bezittende klasse vanzelf ook weer harder werken met het knippen van couponnetjes. En zodoende is het dus te begrijpen, dat de „regering“ bitter weinig voelt voor veranderingen, die nadelig zijn voor de bezittende klasse.

De tramstaking is daar een goed voorbeeld van. Men moet namelijk weten, dat de trambedrijven in België particuliere ondernemingen zijn en de aandeelhouders hadden in de oorlog natuurlijk pech, doordat geen vernieuwingen aangebracht konden worden en de helft van het materieel nu zowat geheel versleten of al bij het oude ijzer ligt. Voor de aandeelhouders is het een failliete boedel en het Brusselse bedrijf werkt volgens het zeggen van de directie met een tekort van 600.000 gulden per maand. Dat ziet er slecht uit voor de aandeelhouders en dus wordt het bedrijf „rijp“, om genationaliseerd te worden. „Linkse“ regeringen zijn immers sterk in het overnemen van failliete boedels van de kapitalisten, die dan hun rente van de staat gewaarborgd krijgen. Nu zijn de trams nog niet „genationaliseerd“, maar om het bedrijf weer op een behoorlijke winstbasis te brengen is het onder staats-toezicht gesteld.

Laat ons daarom meteen het resultaat van de tramstaking mededelen: De lonen zijn gemiddeld met 10% verhoogd, MAAR DE TRAMTARIEVEN ZIJN MET 50% VERHOOGD. Gelukkig heeft de directie in een eerlijke bui er bij gezegd, dat de verhoging niet alleen noodzakelijk was voor de verhoogde lonen, maar tegelijk om het tekort van 600.000 gulden per

maand weg te werken. Waaruit alweer blijkt, dat veel op papier kan staan, waar in de praktijk niets van terecht kan komen. De arbeiders hieven praktisch het stakingsverbod op en de regering doorbrak haar eigen loon- en prijsstop.

Verder is het pensioen op 66% van het weekloon gebracht, wat als een heel behoorlijke regeling wordt aangeprezen, hoewel wij niet begrijpen, hoe oude mensen moeten rondkomen met ruim de helft van hun salaris, als ze met hun gewone salaris reeds nauwelijks rondkomen. Naar onze mening is het nog steeds, de uitgeknepen citroen, die weggegooid wordt, als er niets meer uit te knippen valt. Dan hebben de trammannen 30 gulden per jaar als kleedgeld gekregen, terwijl de vacantie van 6 op 8 dagen gebracht is. In de diensttijden is niets veranderd. Alleen is de belofte gedaan, het staan in de trams te verbieden, om zo het werk van de conducteurs te verlichten. Een belofte, waar niets van terecht kan komen, omdat het publiek toch meerrijdt. Alles in alles dus een zeer mager resultaat voor de arbeiders, een nog magerder resultaat voor het publiek dat 50% meer moet betalen en een goed resultaat voor de aandeelhouders van de tram, zij het de staat of particulieren. En het domme publiek is woedend op de trammannen, die zo al niet de oorzaak van, dan toch de aanleiding tot de prijsverhoging waren.

Het verloop van de staking.

Voor ons is van belang, hoe de trammannen deze staking gevoerd hebben. Was het een „wilde“ beweging? Ging ze van de vakvereniging uit?

Laat ons direct zeggen, dat de vakvereniging voor een staking niets voelde, maar dat de trammannen een staking van hun bestuur eisten. Zodoende stemde de vakbond toe in een WAARSCHUWINGS-STAKING VAN EEN DAG, n.l. Zondag 11 Aug. Het burgerlijk blad „Dernière Heure“ van 13 Aug. zegt daaromtrent:

„Is het een wilde staking? Het schijnt van niet. Het is waar, dat de leiders van de vakvereniging deze staking liever niet hadden. Maar de mensen waren besloten te staken, wat er ook gebeurde, en onder deze omstandigheden gaven de leiders der vakvereniging er de voorkeur aan, de leiding van de beweging in handen te nemen, opdat deze niet van haar doel zou afwijken. Dat doel was vóór alles, bekendheid aan de eisen der trammannen te geven“.

Ieder ziet, dat het voor de vakbonden niet ging, om de eisen der stakers door te voeren, dus om kracht achter deze staking te zetten, maar OM DE EISEN ONDER HET PUBLIEK BEKEND TE MAKEN. Ze deden mee aan de staking, OM EEN WERKELIJKE STAKING VAN DE TRAMMANNEN ZELF TE VOORKOMEN. Of, zoals Henri Polak het des-

tijds in z'n boekje „Vakbeweging“ zei: „We moeten ons (als vakbonden, red. Spartacus) een kies laten trekken, om een kaakverzwering te ontgaan“.

Zondag lag inderdaad het hele Brusselse trambedrijf stop. En Zondagavond kwam het personeel in vergadering bijeen, om op de hoogte gebracht te worden van de onderhandelingen met directie en regering. Maar deze hadden Zondag gehouden en geen taal of teken van zich laten horen. Dus dachten de trammannen er niet aan de staking op te heffen en zo kwam er een nieuwe WAARSCHUWINGSDAG bij. Zo werd het Maandagavond. Echter nog geen resultaat. De vakbondleiders kregen geen voet aan de grond, om de staking op te heffen. En ze moesten dus tegen wil en dank mee. Zelfs besloot de vergadering de staking over heel Brabant uit te breiden.

Dinsdagavond. Nog geen resultaat. De stakers komen in het gebouw van de vakverenigingen te Brussel samen. De zaal kan 1500 mensen bevatten, maar er hebben zich 3000 in opgehoopt. De secretaris van de vakvereniging, Vercrujse, zal de vergadering toespreken en het resultaat van de onderhandelingen mededelen. Maar hij kan nog niet veel zeggen, want ieder ogenblik kan een telefoontje van het ministerie komen. Na zijn toespraak verlaat hij de zaal en betreft de wacht bij de telefoon in zijn bureau. Ondertussen kan hij zich de tijd korten met de verslaggevers van de pers, die hem in zijn bureau bezoeken.

De verslaggever van Dernier-Heur bericht daaromtrent het volgende:

Na een poos komt iemand uit de zaal het bureau binnen en zegt: „Mijnheer de mensen worden ongeduldig“.

Vercrujse: „Wat wilt ge, dat ik doe. Hen kalmeren? Hun voorstellen, het werk weer op te nemen? Dank u. Men heeft mij reeds toegeroepen, dat ik verkocht ben. Men heeft mij ook reeds bedreigd, het raam uit te gooien. De autoriteiten hebben de verantwoordelijkheid te nemen. Ik wacht op een telefoontje van het ministerie.“

Vijf minuten later komt weer een ander uit de zaal, en zegt: „Mijnheer, ze zijn bezig de banken kapot te breken“. Dan kijkt men door het venster op de straat. Het is er zwart van de mensen, een beraadslagende menigte. Het is duidelijk, dat er geen sprake van een opheffing der staking kan zijn.

Ten slotte komt na een half uur het verwachtte telefoontje. En het blijkt, dat het ministerie vraagt, de mannen van verder staken terug te houden. Maar Vercrujse zegt: „Onmogelijk. Dan zal de staking morgen verder gaan“.

En zo gebeurde het ook. In plaats van een opheffing breidde de beweging zich nu over bijna geheel België uit, schijnbaar door de vakbond. In werkelijkheid door de trammannen, waarbij de besturen volgden, om „een kaakverzwering te ontgaan“. In ieder geval werd daarmee bereikt, dat er geen zelfstandige stakingscomité's van de

Op weg naar de Eenheid

In de rede waarmee Dr. P. J. Bouman zijn ambt als hoogleraar aan de Universiteit te Groningen op 25 Mei j.l. aanvaardde, heeft hij gezegd, sprekende over de Nederlandse arbeiders en hun organisaties:

„Veel elan om in de nationale opbouw mede te werken, vertonen zij echter niet. Dit moet gedeeltelijk worden toegeschreven aan het oude diepgewortelde wantrouwen dat den arbeider ervan weerhoudt zich werkelijk in te spannen. Een enquêteur, die als vertrouwensman van vele arbeiders een onderzoek instelde naar de houding van de arbeiders in deze tijd, deelde mij mede dat vrijwel alle ondervraagde arbeiders, speciaal die werkzaam zijn op stukloontarief, hem openhartig bekenden veel harder te kunnen werken — sommigen meenden zelf 30 à 50% meer te kunnen produceren. Zij vreesden echter dat de verhoogde arbeidsprestatie zou leiden tot een evenredige vermindering van het stukloon.“

Ook zonder deze professorale mededeling, steunende op mededelingen van een vertrouwensman, die onderzoekingen voor hem doet, was dit feit bekend. Maar aan de „arbeidersorganisaties“ ligt het niet dat het zo is. De bestuurders tenminste doen hun best.

Een bijzondere hoofdbesturenvergadering van het N.V.V. heeft zich onlangs er weer mede bezig gehouden.

Voorzitter Oosterhuis is ook van mening, dat de arbeidsproductiviteit noodzakelijk moet worden opgevoerd. Hij kan echter niet alleen maar zeggen: er moet harder gewerkt worden. Natuurlijk niet! De arbeiders zien hem aankomen! Neen, als het N.V.V. met dergelijke parolen komt, moet het kunnen zeggen: jullie, arbeiders, krijgt dan ook wat van de grotere productiemassa.

arbeiders werden gevormd, zodat de hele beweging in een doodlopend slop gevoerd kon worden, zodra de energie der arbeiders iets afleed. En dat moest natuurlijk zo komen, als de gang der beweging bij de oude leiders bleef berusten.

Zo komt dan Vrijdagavond de beslissende vergadering. Het stakingscomité (dat hier onder leiding der vakvereniging stond) gaf het advies de staking op te heffen, op de voorwaarden, zoals reeds boven aangegeven. De zaal was eivol en ook op de straat bewoog zich een onrustige menigte. Tenslotte werd het voorstel tot opheffing der staking in stemming gebracht. Het bestuur en het vakverenigings-stakingscomité slaagde n er echter niet in, hun voorstel er door te jagen. Ze verklaarden, dat de stemming door de grote massa in de zaal niet met zekerheid was vast te stellen en dat de volgende dag een nieuwe vergadering gehouden zou worden, om opnieuw te stemmen. Deze vergadering werd gehouden en leverde een kleine meerderheid tot opheffing der staking op. En dus zouden Zaterdag direct de trams weer

Daarom wil het N.V.V. (met de Raad van Vakcentrales natuurlijk) wel achter een actie van de Stichting van de Arbeid gaan staan tot opvoering van de arbeidsproductiviteit, die een eerste voorwaarde heet te zijn om het welvaartspel te kunnen verhogen, maar dan moeten direct ook de andere punten van de elf, die de Stichting opstelden, worden ten uitvoer gelegd.

Dus prijsverlaging en ruimere goederenvoorziening en bovendien een hoger loon. Bijvoorbeeld door collectieve prestatiepremie, werken in tarief, misschien ook door bijzondere loonsverhogingen.

Instelling van bijzondere raden en commissies voor overleg bij prijsvaststelling en controle op de prijzen.

Een betere belastingpolitiek voor de grote massa.

Een verbetering van de kinderbijlageregeling is een waardige sluitsteen van dit wenslijstje.

Als we nu nog even samen grimlachen over het merkwaardige jubileum van de bij de Rijksbemiddelaars ingediende voorstellen door de bouwvakarbeidersbond: één jaar geleden ingediend en nog geen antwoord, dan weten we meteen hoe het met andere verbeteringen gaan kan. Neen, om die verbeteringen te krijgen, moet de zaak anders worden aangepakt! Maar alles schijnt te wachten op de verhoging van de arbeidsproductiviteit.

Desnoods met dwang moeten de paar honderdduizend nu nog vrijwillige werkelozen in het arbeidsproces ingeschakeld worden, zegt het Vrije Volk. Een pracht idee! Dan snijdt het mes van twee kanten. De zwarte handel krijgt dan een harde mep en je hebt een aantal goedkope arbeidskrachten. Want, zegt het Vrije Volk, de politieke gevangenen komen uit de kampen, waar-

gaan rijden. Het parool echter werd niet direct algemeen opgevolgd want de buurtspoorwegen in Henegouwen stakten nog door. Het was de uitdrukking van de diepe kloof, die in de tegenwoordige tijd tussen de arbeiders en hun vakverenigingen bestaat.

Deze beweging behoort nu weer tot het verleden. Als geheel toonde ze duidelijk, waarin de huidige onmacht van de arbeidende bevolking besloten ligt. Wel is waar weet zowat iedere arbeider in de tegenwoordige tijd wel, dat hij van de vakbonden niets te verwachten heeft en is zelfs een vage minachting voor hen aanwezig, maar men meent het nog altijd niet zonder die lui te kunnen doen. Nog steeds deinst men voor zelfstandig klasse-optreden terug. De staking aan de tram in België heeft het vertrouwen in de vakbeweging echter een nieuwe slag toegebracht, waardoor de bodem voor zelfstandige strijd vruchtbaarder wordt. Daarom is de propaganda voor zelfstandige strijd buiten de vakverenigingen om, ook voor België nu dringender dan ooit.

voor kunnen daar de zwarte handelaren niet voor in de plaats komen? Parasieten moet je in hun nek grijpen en geven wat ze toekomt. Het is alleen gek, dat het Vrije Volk het voornamelijk heeft over de talloze jonge mensen onder hen, die door gebrek aan scholing niet in een fabriek kunnen werken." Daar kunnen ze geen opleiding krijgen omdat ze te oud zijn geworden, dus grijpt ze en brengt deze arbeiders in rijkswerkenrichtingen bijeen.

Niet wordt er gesproken van de velen officiële parasieten die zonder nuttige bezigheid een goed leventje leiden. De ondernemers en hun aanhang, de couponknippers renteniers, bankiers, de bureaucratie en de politie, de beroepsmilitairen en volksleiders van allerlei soort.

Neen, al deze groepen zijn nodig in deze maatschappij, zij horen daarin thuis, het is hun maatschappij. Dat de arbeiders het daarbij niet wel maken, is hun eigen schuld. Laten ze harder gaan werken! De arbeidsproductiviteit is nu nog slechts 60 à 70% van die in 1938. Als de maatschappelijke koek groter wordt, zullen de organisaties zorgen dat de voortbrengers ervan ook wat krijgen. Dat kan zelfs vlug genoeg gebeuren, door in tarief te gaan werken.

Zonder de vele oude acties en de nieuwe tegen het tariefstelsel vergeten zijn? Wij denken, dat de arbeiders er te veel van te lijden hebben gehad om aan dit spelletje te gaan meedoen.

Meen echter niet, dat alleen de oude vakcentralen het productiekarretje van de Stichting en de regering trekken. Ook de nieuwe centrale de E.V.C. wil meedoen. De leiding zegt in „Werkend Nederland” van 26 Augustus, dat in een tijd van opbouw verhoging van de arbeidsproductiviteit noodzakelijk is. Daar moet echter bijkomen menen zij, medezeggenschap en controle op de vaststelling van lonen en prijzen, door de vakbeweging.

Opbouw? goed! Productieverhoging? uitstekend! Vaststelling der lonen? natuurlijk! Bepaling van prijzen? vanzelfsprekend! Maar alles met ons!

Wie met „ons” bedoeld worden zegt „Werkend Nederland” ook: niet alleen de E.V.C., maar ook het N.V.V. en indien mogelijk de confessionele organisaties.

„Medezeggenschap der vakbeweging zou inderdaad een holle leuze zijn, wanneer wij niet onverbreekelijk daaraan verbonden de fusie met het N.V.V.”

Als dan tenslotte via de fusie de samenwerking met de Raad van Vakcentralen tot stand komt en daarna alles samen in de Stichting van de Arbeid propaganda voor de opbouw maakt en natuurlijk van de vruchten geniet, dan hebben we een Neo-N.A.F. in volle wasdom gekregen. Ook het nieuwe N.A.F. zal tot taak hebben de arbeidende bevolking rustig te houden in een positie, die de bezittende klasse en de regering en alle overige parasieten in staat stelt voort te gaan met de oude methoden.

Parlement en vakbeweging zullen optreden als de vernieuwers van het kapitalistische systeem. Het systeem waarbij door de ont-eigening van de arbeiders de rijkdom en

ATTENTIE!

Aan de lezers.

Onze organisatie werkt geheel met vrijwillige krachten. Ons beginsel is „wij moeten het zelf doen”. Dat geldt ook voor onze eigen organisatie.

Echter allerlei moeilijkheden waren oorzaak, dat een belangrijke achterstand in de administratie ontstond. Ook achterstand in de inning van abonnementsgelden.

Wij hebben nu maatregelen genomen om in alle tekortkomingen en achterstanden te voorzien.

Daaraan kunt u echter allen helpen.

Daarom vragen wij:

1. Betaal op korte termijn alle achterstallige abonnementsgelden. f 1.95 per kwartaal. Ook het derde kwartaal van 1946.
2. Zijn er tekortkomingen, meldt ze ons nu direct.
3. Is uw adres niet geheel juist op het bandje van de krant vermeldt, deel ons dat even mee.
4. Wij vragen aandacht voor het in deze krant geplaatste formulier voor het opgeven van nieuwe abonné's en proefadressen.

Uitgeverij „DE VLAM”,
Trouwingsstr. 8 A'dam-W.

de macht van de heersers weer tot grote hoogte moet stijgen en de voortbrengers leven moeten op een minimumpeil.

Uit deze tegenstelling komt de onwil van het overgrote deel der werkers voort om zich geheel te geven aan de productie. Zij hebben een tegenzin in de wijze waarop zij moeten werken. Zij hebben een afkeer van de nutteloze producten, die zij veelal moeten produceren.

Zij verwensen de arbeid die zij in dit systeem moeten verrichten om te komen aan het geld voor hun verbruiksartikelen, omdat zij weten, dat zij hiervoor slechts korte tijd behoeven te werken en dat hun overige arbeidskracht in deze afschuwelijke samenleving gebruikt wordt voor levensvijandige producten en voor de weelde van de heersende klassen.

Hieruit vloeien de „kwalen” voort die geen eenheidsorganisatie thans kan oplossen. Niet voor de heersers en niet voor de onderdrukten.

Hiervoor is een andere eenheid nodig.

BROCHURES

„Van Slavenmaatschappij tot
Arbeidersmacht” f 0.90

„De Arbeidersraden” te deel
f 1.25

Te bestellen bij de administratie
of bij de bezorgers

Help een handje!

De zomermaanden zijn achter de rug. De propaganda voor onze beginselen moet nu weer stevig worden aangevat. De tijd van lezen gaat ook weer meer aanbreken. Spartacus wil pogen in de nu komende periode zich propagandistische en organisatorisch te versterken. Helpt daarbij door dit formulier ingevuld met nieuwe proefadressen en nieuwe abonné's toe te zenden.

Aan Uitgeverij „De Vlam”,
Trouwingsstr. 8 A'dam-W.

Ondergetekende verzoekt u te noteren als:
proefadres:

naam: .....

woonplaats: .....

adres: .....

kwartaalabonné ingaande 1 October '46:

naam: .....

woonplaats: .....

adres: .....

Het abonnementsgeld voor het 4e kwartaal 1946 (f 1.95) wordt heden gestort op de postgirorekening van Uitgeverij „De Vlam” no. 168797 te Amsterdam.

WAT ONS OPVIEL

Acht milliard dollar.....

Onder de titel „Voltooid verleden tijd” brengt het Amerikaanse weekblad „The Militant” het bericht, dat de „War Shipping Administration”, het oorlogsbureau voor de scheepsbouw, erin geslaagd is, acht milliard dollar spoorloos te doen verdwijnen. Volgens het bekende persagentschap „Associated Press” (17 Juli) geeft het bureau thans toe, dat „er misschien enige technische onvolmaaktheden in de boekhouding zijn geweest”.

Dit betekent, dat een bedrag, waarvan men alle 140.000.000 burgers van de Verenigde Staten ieder 57 dollar had kunnen geven, in de zakken van oorlogsprofiteurs is verdwenen.

Sprekend is de vergelijking met het totaaldrag, dat de U.N.R.R.A., de wereldorganisatie, die de hongersnood moet bestrijden, op 31 Dec. a.s. zal hebben uitgegeven (volgens de Nat. Rott. Crt.) n.l. 2,3 milliard dollar, m.a.w. minder dan een derde van het „zoekgeraakte” sommetje.....

De oorlog is ten einde.....

In Turkije zullen vliegvelden aangelegd worden onder Brits oppertoezicht, aldus meldt het Turkse nieuwsbureau. Volgens A.F.P. heeft de Portugese regering aan de Ver. Staten een militair bondgenootschap gevraagd in ruil voor nieuwe concessies op de Azoren, die voor een periode van 99 jaar zouden worden verleend. (Nat. Rott. Crt. van 26 en 20 Aug. 1946).

14 Sept. 1946

Prijs 15 cent

6e Jaargang - No. 37

SPARTACUS

WEEKBLAD VAN DE COMMUNISTENBOND „SPARTACUS”

Redacteur:
TJEERD WOODSTRA
Voorl. adres: Beunstraat 17, A'dam-C.

Proletariërs aller landen, verenigt U!

Adres administratie Trouwingsstr. 8
Postgro 168797 (na naam van
Uitgeverij „De Vlam” — Amsterdam

Antwerpse dokkers staken

Over de staking van de Antwerpse havenarbeiders schrijft ons een kameraad van de Belgische Communistenbond Spartacus, het volgende.

De strijd die in de Antwerpse havens al lang dreigde is dan Vrijdag 30 Augustus uitgebroken. Zij is het gevolg van een brutale uittarting van de havenbaronnen en de ergerlijke houding van de vakbonden, zowel de Christelijke Centrale van Vervoerarbeiders, als de bij het A.B.V.V. aangesloten moderne Belgische Transportarbeidersbond (B.T.B.)

Wat is er gebeurd?
Op Donderdag 29 Augustus stuurde de Paritaire Commissie in overleg met de drie verschillende bonden, aan niet minder dan 6000 dokwerkers de mededeling dat zij van 1 October af ontslagen waren.

Reeds geruimen tijd is er werkloosheid onder de havenarbeiders nadat de militaire werkzaamheden, beëindigd zijn. En sedertdien staat aan weerszijden van de klassenlijn op de dagorde hoe het vraagstuk moet worden opgelost. De werkgevers stonden en staan op het zakelijke standpunt, dat de overbodige arbeidskrachten eenvoudigweg ontslagen moeten worden. Onder de dokkers, is tussen hen die al jaar en dag in de haven hebben gewerkt en hen die daarin later werden opgenomen, een sterke band van solidariteit gegroeid. Steeds sterker groeide de wil om een stukje bestaanszekerheid te veroveren, door de invoering van 't nummerstelsel. Allen zouden daarbij volgens voortdurend roulerende nummers regelmatig werk toegewezen krijgen. Daarnaast was dan de eis, dat de werklozen een minimum-uitkering van 80% van het loon zou worden uitbetaald.

De rol van de bonden.
In overleg met de erkende bonden is dus door de paritaire commissie aan de wens van de werkgevers voldaan. Zes duizend arbeiders zouden met ingang van 1 October worden weggewerkt.

Vrijdag 30 Augustus reeds staken de dokkers de koppen bij elkaar. Zij verklaarden niet aan het werk te zullen gaan als protest tegen dit massa-ontslag.

Om elf uur in de morgen trokken zij op naar het bureau van de B.T.B., om daar

aan hun „leiders” verklaring te vragen van het ontslag, en van de houding van de vakbonden.

De politie belemmerde evenwel de demonstrerende arbeiders. Uiteindelijk werd een delegatie toegestaan om zich in het gebouw van „hun eigen vakbond” te begeven en de nationale secretaris Louis Major te spreken. Deze verklaarde echter, dat hij met de dokwerkers niets te maken had. Van de andere kant verklaarde de delegatie dat de arbeiders niet voornemens waren aan de arbeid te gaan, alvorens een algemene ledenvergadering zou zijn gehouden, waar zij hun grieven en het ontslag zouden kunnen bespreken.

Inmiddels was er reeds een actiekomitee door de stakers verkozen en tegen de avond was de staking algemeen en lagen de havens plat.

Reeds de volgende dag taptten de heren bondsbestuurders uit een ander vaatje. Zij hadden de vorige dag reeds vergaderd met de werkgevers in het z.g. Havencomité. Het daar destijds besloten ontslag was opnieuw besproken. „Het comité,” zo luidt het in uitgegeven manifesten zowel van de Christelijke als van de moderne transportarbeidersbond, stelde de verkeerde interpretatie van het vroeger genomen besluit vast en stelde de volgende tekst op:

„Bij het uitdelen van de omzendbrief (ontslag) in verband met de toepassing van art 133 van de codex, zijn onvermijdelijk misverstanden en missingen geslopen. Gezien deze feiten en de moeilijkheid van volledige en onmiddellijke oppunt stelling er van, heeft het havencomité in zijn zitting van 30 Augustus besloten aan deze omzendbrief de volgende inhoud te geven en zulks teneinde ieder misverstand te voorkomen:

Dat al diegenen, die zich regelmatig aan de aanwerving hebben aangeboden

Uit de inhoud:

Oorlog in Indonesië.
Kapitalisme en
in Wallstreet.
Wie is de E.V.C.
Het spook van de derde
wereldoorlog.

den, gewerkt hebben, en havenarbeider zijn van vóór de oorlog, in het bedrijf blijven.

Dat, voor wat het nog teveel aan dokwerkers betreft, de sinds de bevrijding nieuw ingeschrevenen aan 'n onderzoek zullen onderworpen worden, met uitzondering van de zonen van de havenarbeiders.

Het manifest van de B.T.B. stelde dan vast: „Hiermede is het misverstand uit de weg geruimd.” Voorts werd de gebruikelijke methode toegepast om de „belangrijke resultaten” van de organisaties breed uit te meten.

Er werd op gewezen, dat met ingang van 1 Oct., wanneer dus wellicht duizenden hun ontslag zouden hebben gekregen „de bestaanszekerheid voor de havenarbeiders zou worden verwezenlijkt. Immers dan zal aan de niet werkenden 90 frank per dag worden uitbetaald, verhoogd met een kindervergoeding van per maand 280 frank voor twee kinderen. Het slot van beide manifesten luidde dan natuurlijk: „Aan het werk.”

Alle weggenomen „onvermijdelijke misverstanden en missingen” ten spijt, ondanks alle paaiertijen en pogingen om tussen de gesloten optredende havenarbeiders de zo geraffineerd in elkaar gedraaide tweespalt te verwerken, liepen de dokkers niet in de val. Zij trokken manifestend naar het gebouw van de B.T.B. en verklaarden, dat zij ook „bestaanszekerheid” begeerden, maar dan voor allen en ten minste 80% van het dagloon. Voorts deelden zij mede dat zij doorvoering van het nummerstelsel verlangden onder controle van de arbeiders zelf. Er bleef de vakbondsbestuurders geen andere keus, dan een werkelijke concessie te doen. De belofte werd gegeven, dat Maandag 2 September 's-morgens om acht uur een massavergadering zou worden gehouden. Ondertussen ging de staking voort, evenals de agitatie. Het stakingscomité gaf op 1 September een manifest uit, gericht tot de havenarbeiders. Daarin werd vastgesteld, dat de B.T.B. de met de werkgevers in de Paritaire commissie gesloten overeenkomst afgesloten had zonder de leden te raadplegen. Het stelde vast, dat die nieuwe overeenkomst geen andere bedoeling had, dan de eenheid van de bedrijfsarbeiders te breken en dat onder de naam van „Be-